

NEUROTRAUMA en REVALIDATIE

workshop NAZL symposium 09-06-2022

Marcel Ariës
 neuroloog / intensivist MUMC+
Wip Bakx
 revalidatiearts Adelante

DISCLOSURE

(potentiële) belangenverstrengeling	Geen
Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties met bedrijven	Bedrijfsnamen
<ul style="list-style-type: none"> •Sponsoring of onderzoeksgeld •Honorarium of andere (financiële) vergoeding •Aandeelhouder •Andere relatie, namelijk 	<ul style="list-style-type: none"> • Geen • Geen • Geen • Geen

Dhr. K

- 1957
- 2012 Bentall, AVR +buisprothese lichte AI over de klep. Sintrom
- 30-01-2021 val van ladder

Initieel helder en goed aanspreekbaar, kan alle ledematen bewegen.
 Toenemend suf.....

Waar denk je aan?

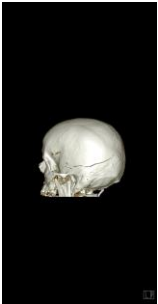
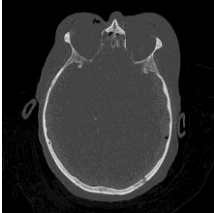

ALGEMEEN KENMERK THL

wat dood is, herstelt niet
geen nieuwe aanmaak zenuwcellen (neuronen) ....?

wat leeft zal adapteren
levende zenuwcellen kunnen verbindingen (axonen) maken

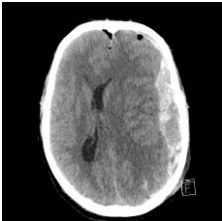
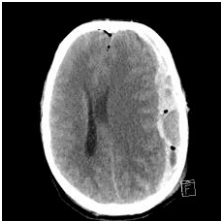
herstel = leren
aanleg en motivatie bepalen!
beeld: leren vreemde taal

Forse uitwendige hematomen
Uitgebreide schedelfracturen
Intracranieel lucht

Subduraal hematoom L
Intracranieel lucht
Forse shift

Subfalcine herniatie

SEH

- EMV daling tot E1M5V1
- anisocorie PR 2+/6-
- Dominante hemisfeer (links)
- Prognose?

Mortaliteit ....

Functioneren op langere termijn .....

Maastricht UMC+

nazl
netwerk acute zorg Limburg

Head injury prognosis

- Prognostic model in patients with traumatic brain injury (TBI), aid to estimate (support - not replace - clinical judgment):
Mortality at 14 days and death
Disability at six months (GOS-E)
- Predictions are based on the average outcome in adult patients with Glasgow coma score (GCS) of 14 or less, within 8 hours of injury

- The MRC CRASH Trial Collaborators. Predicting outcome after traumatic brain injury: practical prognostic models based on large cohort of international patients. *BMJ* 2008 doi:10.1136/bmj.39461.643438.25 2007
- <http://www.crash.lshtm.ac.uk/Risk%20calculator/index.html>

Maastricht UMC+

nazl
netwerk acute zorg Limburg

GOS-E

- 1 Dood
- 2 Vegetatieve toestand (PVS)
- 3 Lower severe disability (Lower SD)
- 4 Upper severe disability (Upper SD)
- 5 Lower moderate disability (Lower MD)
- 6 Upper moderate disability (Upper MD)
- 7 Low good recovery (Lower GR)
- 8 High good recovery (Upper GR)

Wilson JTL et al. *J Neurotrauma* 1998;15:573-585
Teasdale GM et al. *J Neurotrauma* 1998;15:587-597

Maastricht UMC+

nazl
netwerk acute zorg Limburg

Head injury prognosis

- Variables:
  - Country (low vs high SES)
  - age
  - Glasgow coma score
  - pupils reaction to light
  - Major extra-cranial injury
- CT scan available?
  - Presence of petechial haemorrhages
  - Obliteration of the third ventricle or basal cisterns
  - Subarachnoid bleeding
  - Midline shift
  - Non-evacuated haematoma
- Risk of 14 day mortality (95% CI)
- Risk of unfavourable outcome at 6 months (GOS-E 0-4)

Maastricht UMC+

nazl
netwerk acute zorg Limburg

CRASH SCORE

- Disability at six months (GOS-E 0-4) 92.3%

Maastricht UMC+

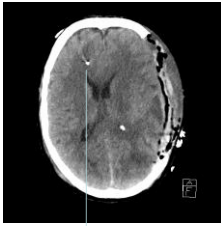
nazl
netwerk acute zorg Limburg

DIAGNOSTIEK en BELEID

- Acuut subduraal hematoom links met midline shift, uncale en transtentoriele herniatie
- fractuur os parietale doorlopende tot os temporale
- → spoed decompressieve hemicraniectomie (dura open/botluik uit)
- → ICP meter voor monitoring intracranieel volume

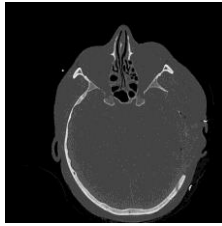
Maastricht UMC+

nazl
netwerk acute zorg Limburg

DAG 2

ICP meter

Shift weg
Contusie haarden onder SDH 'beperkt'
Botluik uit

Maastricht UMC+

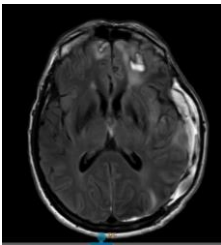
DAGEN**Dag 12**

- Koorts (cutane infectie craniectomy wond + pneumonie)
- Moeilijk weanen, re-intubatie, daling EMV naar 4-1-T (infectie?)

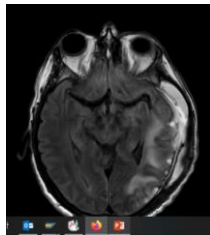
Dag 22

- Detubatie
- Haemodynamisch stabiel met 2 l O₂
- Neurologisch onveranderd, M6 met re (!); afasie
- ICC revalidatiegeneeskunde op IC, o.a. contractuur preventie + mobilisatie
- CRASH-2 (EMV 7) unfavourable outcome at 6 months 82.6% (73.0 -89.2 %)

Maastricht UMC+

MRI flair 2021 02

frontal bilateral

temporal-occipital-parietal left

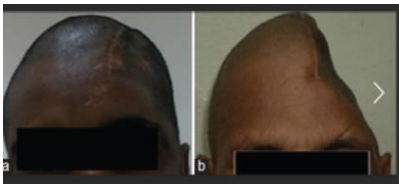
Maastricht UMC+

- invallen botluik
- zelfs enige shift naar rechts!

→ 'Syndrome of the Trepined'

Maastricht UMC+

**Syndrome of the trephined (SoT)
(sinking skin flap syndrome)**

- refers to the rare, reversible event of neurological deterioration following craniectomy
- earlier cranioplasty associated with improved neurological recovery
- terugplaatsen botluik werd verhinderd door lokale huid infectie bij onze patiënt

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/19381286/>
<https://doi.org/10.1007/s10143-021-01688-8>

Maastricht UMC+

WEKEN**Dag 28 re-intubatie****Dag 37**

- Helder en alert, voert opdrachten uit, kan non-verbaal adequaat reageren met nee schudden of licht ja knikken. Knijpt op verzoek met de rechterhand (!), linkerzijde nog volledig paralytisch. Bij mobiliseren daalde het bewustzijn

Dag 42

- E4M6V3-4, wisselende spraak: moeilijk te verstaan vanwege tracheacanule, kan goed ophoesten
"syndrome of the trephined" ?

Dag 45 van IC naar afdeling**Dag 57**

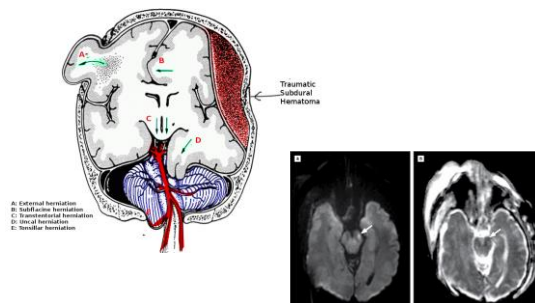
- terugplaatsing botluik, ongecompliceerd; tevens ivm verdenking tegmentdefect mastoïdectomie links door KNO arts, géén liquor lekkage

Maastricht UMC+

LATERALISATIE LINKS

- pathofysiologie?

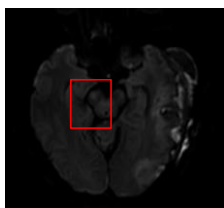
INKLEMMING

Lesie in cerebrale peduncle R

SB1000

FLAIR

WEKEN

Dag 59 ICC psychiatrie

- wisselend bewustzijn en afleidbaarheid, geduid als delier

Dag 65 ICC revalidatiegeneeskunde

- mobiliseert enkele uren in rolstoel
- infuus, sondevoeding en CAD
- belastbaarheid in opbouw
- heeft hoge participatiedoelen (actieve levensstijl, universitair geschoold) en betrokken steunnetwerk
- aanmelding klinische revalidatie

MAANDEN

Dag 67

- nog steeds fors delier, niet overplaatsbaar

Dag 74

- in de ochtend helder, in de middag
- fysiek: contractuurvorming uitgebreid
- verwachting: misschien naar huis op termijn met veel zorg
- overwegingen MSR/GRZ: gezien pre-morbide functioneren passend binnen MSR + gezien multi problematiek (incl. cognitief functioneren)

Dag 79

- 2-3 x 0.5 uur therapie; leerbaarheid minimaal; verwachting verbeteren belastbaarheid ??

MAANDEN

Dag 88 opname Adelante

- alert, probeert vragen te beantwoorden maar gaat moeizaam door afasie
- cognitief zwak o.a. geheugen, verwardheid bij vermoeidheid, verminderde mentale belastbaarheid
- Posey bed ipv buikband
- rolstoel gemobiliseerd, transfers met lift
- spalken voor de voeten
- CAD, incontinent faeces
- VBM: laag bed met laser en valmat, rolstoel met werkblad en sluiting

DAG 126

NPO (4+ mnd na letsel)

- **tekorten**
  - tempo van informatieverwerking
  - auditief leervermogen (bij relatief sterk visueel leervermogen)
  - verminderde woordvloeiendheid
  - wisselend executief functioneren
- **ziekte-inzicht wisselend maar (h)erkent met onvoldoende anticiperen**

BELOOP KLINISCH

Dag 146

- **ontslag naar huis**
- **nog krachtsvermindering armen/benen met voetheffers parese bdz waarvoor EVO's**
- **kan thuis functioneren onder toezicht op afstand**
- **oorsuizen**
- **dagbehandeling ivm de cognitieve, communicatieve en motorische problemen**

BELOOP PRB

Dag 294

- **afronden dagbehandeling**
- **peroneus drukneuropathie, prognose onzeker**
- **goede vooruitgang in lopen, arm/handfunctie en communicatie**
  - lopen zonder hulpmiddel gaat goed incl hellinglopen, ongelijke ondergronden en traplopen
  - fietsen gaat goed, inclusief verkeersdeelname
  - CBR procedure nog niet doorlopen
  - arm/handfunctie voldoende voor tweehandig functioneren
- **verlengd traject ivm acceptatie, verwerken en opbouw werk**
- **GOS-E: 6 Upper moderate disability**

ALGEMEEN KENMERK THL

**wat dood is, herstelt niet
geen nieuwe aanmaak zenuwcellen (neuronen) ...?**

**wat leeft zal adapteren
levende zenuwcellen kunnen verbindingen (axonen) maken**

**herstel = leren
aanleg en motivatie bepalen!
beeld: leren vreemde taal**

RE-INTEGRATIE in ARBEID?

- **familie-advocatenkantoor; dit voor enkele uren opgepakt. Leest hierbij stukken door en adviseert, dit gaat goed, geeft echter nog geen voldoening omdat het voor dhr onvoldoende diepgang heeft**
- **geen financiële noodzaak om werk weer op te pakken**
- **wil zijn werk oppakken en verwacht dat dit lukt**
- **heeft hier nu geen verdere hulpvraag in, staat open om over enkele maanden hier opnieuw naar te kijken**

JAREN

Dag 395

- **medische gegevens naar CBR**
- **PTA retrospectief 2-3 mnd**
- **Cognitie**
  - geen lijdensdruk; hij past actief compensatiestrategieën toe om te compenseren voor de cognitieve tekorten
- **EMG peroneus drukneuropathie li>re**
  - links axonale schade, tak naar de tibialis anterior (peroneus profundus) meer is aangetast dan naar de peroneus longus (peroneus superficialis)
  - rechts zijn de bevindingen compatibel met een peroneus neuropathie
- **audiogram AS iets achteruitgang, geen advies prothese**

JAREN

- **GOS-E na 1 jaar: 7**
- **informatie familie:**
  - hij vraagt vaak wat zeg je, hoort slechter?
  - zijn er niet-zichtbare gevolgen?
  - schat eigen denkvermogen als vanouds in.
  - gebruikt elektronisch agenda, op GSM.
- **zoon zegt: het ligt niet aan jou, maar aan je hersenletsel!**
- **alsnog audiologisch centrum**
  - advies gehoor en tinnitus
- **follow-up 21-06-2022**

Maastricht UMC+

 nazl
 netwerk acute zorg Linkburg

POLI JUNI 2022

- **GOS-E: 7**
- **CBR procedure doorlopen, mag weer autorijden**
- **gehoorapparaten geven weinig verbetering...**
- **uitleg resultaten NPO**
- **familie wil graag verdere ondersteuning in 'omgaan met', dhr. zelf zegt mee te zullen werken**
- **hernieuwde intake met psych en MW**
- **deelnamen groeps educatie programma 'Breingrepen'**

Maastricht UMC+

 nazl
 netwerk acute zorg Linkburg

LESSONS LEARNED...

- **hoogwaardige medische zorg in acute fase, post-acute en chronische fase**

EN

- **waar**
  - wil is
  - (intrinsieke) motivatie is
  - eigen doel op participeren is

is een weg!

Maastricht UMC+

 nazl
 netwerk acute zorg Linkburg

 DISABILITIES

 AB L E
